

ŠTEV 8
1 · 9 · 3 · 6

ČEBELNISKI
GLASILO
SLOVENSKEGA
ČEBELARŠKEGA
DRUŠTVA
V
LJUBLJANI

LETNIK
XXXIX

GLASILO

SLOVENSKEGA
ČEBELARŠKEGA
DRUŠTVA

V
LJUBLJANI

Vsebina:

O švicarskem čebelarstvu	113	Nekaj čebelarskih spominov	121
Razmotrivanja	116	Društvene vesti	124
Iz čebelarske početnice	118	Naše podružnice	125
Poročilo o rednem letnem občnem zboru	119	Drobir	126
Opazovalne postaje	120		

Mali oglasi

Prodaj 4 kranjčice in 1 A. Ž. panj s čebelami in medeno zalogo. Mlade matice. Cena po dogovoru. Berčon Franc, Reka 4, pošta Prežganje, Litija.

Uabilo

Podružnica Slovenskega čebelarskega društva v Krtini pri Domžalah

bo priredila v nedeljo, dne 30. avgusta 1936, pri gospodu Pirči v Krtini

veliko veselico

s sledetnim sporedom

Ob 14. uri sprejem gostov, ob pol 15. uri čebelarsko predavanje, po predavanju veselica s plesom, ribolov z dobitki, petje i. t. d. Za dobro jedačo in pijačo bo preskrbljeno.

Gostje iz Ljubljane bodo imeli dobro avtobusno zvezo. Odhod iz Ljubljane ob 10.05 iz Tavčarjeve ulice, povratek ob 17.37.

V slučaju slabega vremena bo veselica 6. septembra

Ustoppnina
Din 2.—

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

Plačajte zaostalo članarino!

Naročnina (članarina) znaša brez priloge letno Din 35.— (za inozemstvo Din 46.—).
S priložo znaša letna naročnina Din 45.— (za inozemstvo Din 58.—).

Glasiło Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno s priložo »Čebelarski Obzornik« — Urejuje: Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabr. 14

Številka 8

V Ljubljani, 1. avgusta 1936

Letnik XXXIX

O švicarskem čebelarstvu

Dr. Hribar Leop. — direktor drž. veter. bakt. zavoda v Ljubljani.

(Dalje.)

Ta oddelek vodi g. dr. Morgenthaler sam in pomaga mu g. Brügger.

IV. Četrty oddelek je določen za analizo cvetnega prahu (obnožine) za čebelne bolezni, ki jih povzročajo razne glive: pericistis in pa aspergillusmikoza (kamenita in apnena zalega).

Vonj in okus sta pri ocenjevanju medu nezanesljiva, ravnotako tudi barva. Do sedaj uporabljena kemična metoda pa popolnoma odpove, če je treba določiti poreklo medu. Metoda analize cvetnega prahu pa temelji na dejstvu, da je v vsakem, pa še tako čistem medu po nekaj cvetnega prahu. Z analiziranjem teh delcev lahko določimo pod mikroskopom, ali je med domač ali ne, ali je iz naših krajev ali iz prekomorskih. Znano namreč je, da so v prekomorskih krajih rastline, ki jih pri nas ni in če najdemo v medu oblike, ki odgovarjajo oblikam cvetnega prahu rastlin v prekomorskih krajih, vemo, odkod med.

Za pregled in analizo cvetnega prahu uporabljamo t. zv. Trommsdorfove cevke, kot jih rabimo za pregled mleka. V njih vidimo (kot pri mleku) takoj po centrifugiranju v koliko je med čist, to je brez primesi. Pod mikroskopom pa določamo, kakšne so te primesi. Na ta način lahko doženemo dvoje: iz taloga v cevki lahko sklepamo,

kako se je ravnalo pri pridobivanju medu, mikroskop pa nam pove, od kod je med. Talog ali sediment medu, ki je bil pridelan pravilno in čisto v Trommsdorfovi cevki pri 10 gramih medu 0.75—10 ccm, pri nečistem pa pri isti količini do 140 ccm.

Tehnična stran kontrole ni prav nič težka, toda za določanje vrst cvetnega prahu je treba veliko prakse v poznavanju vrst cvetnega prahu vseh vrst rastlin, ki nudijo čebelam med. Preiskave pa imajo to velikansko prednost in vrednost, da je vsaka zmota glede izvora medu izključena.

V tem oddelku preiskujejo tudi bolezni, ki jih povzročajo glivice, to je perycistis in aspergillusmikoza. Prejšnjih imen kamenita in apnena zalega danes več ne uporabljajo, ker nič določenega ne pove. Kamenit je zgolj obsežnejši pojem kot apnen, ker poslednji še pove, kateri kamen je mišljen. V resnici pa hočemo s tem izraziti samo trdoto, oziroma en končni znak te bolezni. Zato je vsekakor primernejše, da obe bolezni imenujemo po isti glivi, ki jih pozroča. Perycistismikoza ima več pomena za onega, ki se z njo znanstveno peča kot za čebelarja. Pojavi se in izgine samo od sebe. Kot je dokazano od gdč. Maurizio, so glive perycistis v panjih, kjer ni bilo opaziti nikdar kake obolezlosti zaradi te bolezni, ali kakor pravimo mikoze. Gdč. Maurizio je dobila leta 1934. v 35 takih satih iz 33 različnih čebelnjakov povzročitelja pericistismiko-

ze. Torej morajo biti še drugi vzroki, da se pojavi bolezen. V Liebefeldu imajo n. pr. poskusne čebele, katere so bile okužene s to mikozo ali danes so zdrave čebele in zalega.

Mnogo nevarnejša pa je aspergillusmikoza, ker je nenavadno prenosljiva. Nevarna je tudi radi tega, ker napada čebele in celo človeka. Kako se lahko širi, sem imel sam priliko videti, ko sva z gđc. Maurizio napravila iz kulture preparat, ki sem ga vzel potem s seboj. V zraku se kar čuti, da so v njem trosi te glive, čeprav je bila posoda samo trenotek odprta. Aspergillus flavus, kot se gliva imenuje, prenaša torej zračna struja, dejstvo, na katerega ne smemo pozabiti. Večina kužnih bolezni se na ta najlažji način okužitve ne prenaša. Svežih primerov te vrste mikoze nisem videl v Liebefeldu.

Zavarovanje

Pojav katerekoli bolezni čebel ali zalege je vedno udarec za čebelarja. Vedno ga boli materialna škoda, pa tudi drugo, kar ni v zvezi z denarjem. Vrh tega pa imamo pri čebelah, pa tudi pri ljudeh in živalih, kuge, katere moramo v smislu zakonskih predpisov in odredb prijavljati pristojni oblasti, ki potem poskrbi in ukrene vse potrebno, da se kuge ne širijo. To se v splošnem smatra za neprijetno dolžnost, ki pride še povrh ev. izgub in škode in se ji ljudje le preradi izogibljejo v svojo škodo in škodo svojega bližnjega.

Pri nas so, kakor znano, v Pravilniku za zatiranje čebelnih kug navedene, pohlevna in nevarna gniloba, nosema ev. kombinirana z grižo in pa akaroza. V Švici je slično, samo ni pri Švicarjih nosema kužna bolezen, ki bi jo morali prijavljati.

Posebno pa so v našem Pravilniku občutno zadele čebelarja odredbe, da se za uničene panje ne da nobeno povračilo škode. Potolažimo se: ni tako samo pri nas, tako je tudi v Švici, samo mi jadikujemo in zabavljamo, Švicarji pa so takoj prišli na idejo medsebojne samopomoči in osnovali tako imenovano zavarovanje proti

nevarni gnilobi čebel (Faulbrutversicherung). Naslednje podatke sem črpal iz knjige »Wegleitungen, Statuten und Instruktionen für die Sektionen des Vereines Deutsch-Schweiz. Bienenfreunde«. V tej knjigi so zbrane vse odredbe, ki veljajo za člane društva prijateljev čebel v Nemški Švici. Na čelu društva, ki je mimogrede rečeno popolnoma privatno društvo, stoji predsedstvo 7 do 9 članov. Temu stoji na čelu predsednik, potem so še zastopani podpredsednik, aktuar (tajnik) in blagajnik. — Glasilo društva je časopis »Schweizerische Bienenzeitung«. Vsi člani društva morajo biti naročniki njihovega glasila. Društvo ima svojo knjižnico, do katere ima pravico uporabe vsak član proti enkratni odškodnini v znesku od 1.5 švic. franka in pa svoj muzej. Obisk muzeja je brezplačen. Vrh tega je v okviru društva še cela vrsta drugih institucij, med temi tudi oddelek za zavarovanje proti gnilobi čebel. Ta oddelek je tembolj potreben, ker, kakor rečeno, vlada ne daje za škodo nobene odškodnine, temveč je izdala za zatiranje čebelne gnilobe samo zakonske odredbe v okviru zakona za zatiranje živalskih kug. Službeni organi za zatiranje bolezni čebel in zalege so torej veterinarji kot pri nas, a v tem poslu jih s širokim delokrogom podpirajo čebelarški inspektorji (Bieneninspektoren) in komisariji za čebelno kugo (Faulbrutkommissäre).

Zavarovanje proti kužam čebelne zalege se nanaša ne samo na nevarno gnilobo čebel, temveč na vse bolezni čebelne zalege.

Na čelu tega zavarovalnega oddelka je šef zavarovanja (Versicherungsschef), ki ga izvoli predsedstvo društva in njemu so podrejeni že omenjeni kontrolni inspektorji, komisariji in njihovi namestniki. Oni dobivajo tudi vse potrebne instrukcije od šefa zavarovanja.

Čuvanje zdravje čebele je preneseno na sekcije, ki so dolžne skrbeti za to, da se zakonske odredbe tudi striktno izvršujejo. V ta namen imenujejo tudi posebne društvene delegate, ki morajo poiskati vsa

okužena središča, jih prijaviti in podpirati kantonalne čebelne inspektorje v izvajanju veterinarne policijskih mer.

Kantonalni inspektor mora osebno voditi zdravljenje okuženih panjev, desinfekcijo, poskuse zdravljenja, cenitev, stavlja predlog glede odškodnine in odreja nadzor v sumljivih ali okuženih krajih. V vsakem slučaju mora napraviti poseben zapisnik.

Potrebna sredstva se dobijo na ta način, da mora vsak član plačati za vsak panj 10 santimov (Rappen). Če pa prekoračijo v katerem od kantonov izplačila 4-kratno vsoto vplačil, se lahko ta premija primerno poveča. Štetje panjev in vplačilo premij se vrši vsako leto 1. aprila.

Če pa kdo prikriva izbruh kuge, jo prepozno prijavi ali navede pomanjkljive ali netočne podatke, se mu odškodnina zmanjša ali pa se mu sploh ne izplača. Zdravljenje se sme poskušati samo tedaj, če okolnosti govorijo za to, da bo uspeh popoln. Odškodnina se izplačuje potom Centralne blagajne po odredbi šefa zavarovanja. Poslednja instanca za pritožbe je pa centralno predsedništvo.

K temu »Reglement-u« je društvo izdalo še podrobnejše instrukcije glede organizacije, dolžnosti funkcionarjev, postopanja pri pregledu, cenitve in zdravljenja okuženih panjev itd. Naše čebelarje seveda zanima kako odškodnino dobijo njihovi švicarski tovariši za uničene roje.

Kot podlaga za cenitev služi cena analogno močnega roja (same čebele). Teža pa se lahko določi tudi po približni cenitvi. N. pr. čebele na enem švicarskem satniku, seveda če je poln čebel, tehtajo ca. 250 gramov ali 2 in pol litra mrtvih čebel tehta 1 kg.

V aprilu se plača za 1 kg mrtvih čebel z matico 14 švic. fr., a v maju 12 frankov, v juniju 10 frankov, pozneje 8 frankov. V gorskih krajih s preko 900 m nadmorske višine se te postavke v mesecih maj in junij zvišajo za 2 franka.

Za uničeno satovje se plača po okvirčku po kvaliteti in kvadratni decimeter 5—20

santimov, v celoti za celo satovje pro dm² največ 15 santimov. Največja vsota za en roj sme znašati 70 frankov in velja samo za uničene roje.

Za roje, ki se združijo z drugimi, se plača 50% njihove cene. Za med, cvetni prah, panje, orodje itd. se ne da nobene odškodnine.

Za pohlevno gnilobo veljajo določila, da jo je treba v prvi vrsti zdraviti. To zdravljenje pa obstoja v tritedenski pavzi leženja jajčec, obilni krmí in toploti. Za škodo pa se povrne 25% vrednosti, pa le tedaj, če se je izvršilo zdravljenje pravilno. Za satovje z zalego se daje odškodnina kot pri nevarni gnilobi, ali le za ono satje, ki se ni dalo pri združevanju uporabiti. Za čebele se da samo izjemoma odškodnina. Za uničene matice pa po 6 švic. frankov.

S pohlevno ali nevarno gnilobo okužena čebelarstva se ne smejo vsaj leto dni pomnožiti. Ne smejo se prodajati roji, matice, satje, panji in pribor iz čebelnjaka, ki je bil okužen, dokler se po preteku tega časa ne izvrši revizija. Če se je uničil ves čebelnjak, mora ostati leto dni prazen. Čebelar, ki je imel okužen čebelnjak, se sme sprejeti v sekcijo šele, če se je po izvršeni inspekciji našlo, da je njegov čebelnjak popolnoma zdrav.

Največja vsota, ki se sme izplačati enemu čebelarju za odškodnino, ne sme presegati 1000 frankov. Višek mora čebelar sam trpeti. En švicarski frank je približno 15.30 dinarja. Sedaj pa si lahko vsakdo sam izračuna, kakšno vsoto dobi švicarski čebelar za uničene čebele itd. Zato se ni čuditi, da se v Švici kuga in gniloba čebel ne prikrivata.

Za akarozo ali pršičavost je stvar drugačna. Tu pa daje država, oziroma kanton odškodnino. Za zatiranje te nevarne bolezni veljajo kot za bolezni zalege švicarski veterinarsko policijski predpisi ali da vlada kantom 50% podporo za škodo, ki so jo imeli z zatiranjem pršičavosti. Odškodnina se pa seveda daje le v slučajih, če so čebelarji izpolnili vse zahteve zakona o živalskih kugah.

Izdatki, oziroma stroški so radi temeljitega izvajanja veterinarsko policijskih mer vedno manjši in pa tudi radi tega, ker imamo proti tej kugi uspešno sredstvo in to je tako zvano frowovo sredstvo. V že začetku citirani knjigi so tudi podrobna navodila in navedene so tudi vse okolnosti, ki jih je treba pri zdravljenju upoštevati. Vsa ta dela pa se izvršujejo pod stalnim nadzorstvom zavoda za čebelne bolezni v Liebefeldu, ki je ravno pri takih preiskavah dokazal, da je najboljši svetovalec čebelarjev in pa v največjo oporo čebelarstvu.

Tako je torej švicarsko čebelarstvo z one strani, ki me je posebno zanimala. Naj nam bi bilo za vzgled, in to v vsakem oziru in prav posebno v tem, kako Švicarji cenijo tudi to panogo narodnega gospodarstva, pa tudi kako oni pomagajo čebelam v nesreči, dobro se zavedajoč, da s tem pomagajo tudi sebi.

Ni nam sicer da bi prezirali naše čebelarstvo, vsaj ne v naši banovini, ali priznati moramo, da smo glede zatiranja čebelnih kug daleč za njimi. Morda se bodo po čitanju teh vrstic vzdramili tudi naši čebelarji in s svoje strani poskušali odstraniti tudi ta nedostatek s tem, da bodo bolj čuvali in kontrolirali zdravje čebel in prepričani naj bodo, da jih bo v tem državnem veterinarski bakteriološki zavod v Ljubljani vedno rad podpiral. (Konec.)

Razmotrivanja

Henrik Peternel — Trnovlje.

(Dalje.)

Oglavljenje pokrite trotje zalege

Ni še tako dolgo, ko so nekateri čebelarji priporočali, da zaradi povečanja donosa medu, kdaj pa kdaj oglavimo pokrito trotjo zalego. Ne bi pisal o tem, ako ne bi bil zapazil, da nekateri čebelarji opravljajo to mučno delo še vedno.

Obsojali so to početje že davno, a kar so navajali proti temu, ni bilo dovolj prepričevalno za vse čebelarje. Pisali so, da je to početje kruto, a pristaši tega postopka so si mislili: še krutejše so čebele same, ki izstradajo

trote. Ugovor, da je posel nečeden, so pobijali s tem, da si tudi pri negovanju živine večkrat onesnažimo roke. Čemu pa je voda na svetu? Plašili so čebelarje, da pomorjena trotja zalega začne gniti in lahko povzroči bolezen, a tudi to ni nič zaleglo, ker so čebelarji videli, da čebele v nekoliko urah izvlečejo vse mrličje. Trdili so tudi, da trot kot odrastla žival prav malo živeža porabi, a kot žerka veliko. Ta ugovor je najizdatnejši in je tudi največ čebelarjev prepričal, vendar niso bila izvajanja o tem dovolj jasna in dovolj popolna, da bi resnično prepričala vse. Ker nisem v nobenem časopisu ali knjigi našel dovolj jasno popisano, kako veliko škodo si povzroča čebelar s tem postopkom, hočem doprinesti za to neovrgljive in jasne dokaze.

Danes nihče ne dvomi o tem, da tehta približno 1000 jajčec toliko, kakor matica sama, pa naj bodo jajčeca namenjena za bodoče trote ali za čebele. Ker tehta odrastel trot približno toliko ko matica, mora trotja žerka pridobiti na teži v teku 6 in pol dni tako izdatno, da postane vsaj 1000-krat težja kot je bila ob rojstvu. Da doseže to ogromno težo, mora dobivati veliko hrane. Dobiva jo od mladih čebel, dojk. Ta hrana je boljša (vsebuje več sladkorja) kot tista, ki jo dobivajo žerke bodoče čebele. Velika potreba hrane za trotje žerke povzroča družini veliko potroška in truda, posebno ako pomislimo, da morajo mladičice prva dva dneva hrano popolnoma predelati (redilni sok), in jo tudi do konca deloma predelujejo. Težko si je predstavljati ogromno porabo hrane po žerkah, ker je zelo težko najti enako primero v živalstvu. Najlažje bomo dobili pojem o tej veliki porabi hrane, ako napravimo sledeči primer: Tele tehta ob rojstvu kakih 40 kg. Ako bi rastlo kakor trotja žerka, bi moralo po enem tednu tehtati 40.000 kg ali 400 stotov in odvažati vsaj 500 pitanih volov, in vse to v enem tednu! Sedaj si predstavljajmo koliko bi moralo tele na teden požreti, da bi doseglo toliko težo. Vsaj 4 železniške tovarne vozove. Ta primera nam potrjuje, da trotje žerke porabijo nam nepojmljive množine hrane.

Ko čebele po velikanski in naporni prehrani žerk trotjo zalego pokrijejo, nič več ne žre, in čebele imajo mir pred njo dva tedna. Ker čebele sedaj ne pitajo trotje zalege, ostane med, ki ga naberejo, čebelarju.

Tako gre, ako se čebelarjeva modrost ne vmešava v naravni tok stvari. A nad vse modri čebelar nabrusi sedaj dolg nož in gladko odreže že pokriti trotji zalegi glave. Čebele izvlečejo mešičke, osnažijo celice in po 24 urah zaleže matica vanje zopet jajčeca. Po treh dneh se zopet začne krmljenje žerk in

uboge čebele jih morajo zopet 6 in pol dni pitati, da postane vsaka 1000 krat težja. Ako bi čebelar ne rabil noža bi bila pokrita trotja zalega še 5 dni brez hrane in bi se šele takrat troti izvalili. Ker obglavlja čebelar v časovnih presledkih približno vsakih 10 dni, so prisiljene čebele še tretje žerke krmiti, preden se izvalijo prvi troti. Kdor na podlagi teh izvajanj ne uvidi, da si dela pri donosu škodo, temu ni mogoče pomagati.

Veliko pametnejše kot obglavljati trotjo zalego je, da pravilno uporabljamo satnice, da matice ne morajo zalegati preveč trotov.

Pravilna uporaba satnic.

Namen satnice je, da čebelam olajšamo stavbo satov in preprečimo neprimerno močno razmnoževanje trotov. Glede prve točke smo si vsi na jasnem, nikakor pa ne glede druge.

So čebelarji, kateri menijo, da pravilno ravna, ako pritrdijo v satnike (okvire) satnice, katerih velikost »približno«^o odgovarja velikosti bodočega izdelanega sata. Tu ni nič približnega na mestu, ampak treba je iste velike natančnosti, kakor pri drugih čebelarskih opravkih.

Najprej svetujem vsakemu čebelarju, naj si natančno ogleda popolnoma izdelan sat, preden začne satnice prirezovati. Popolnoma izdelan sat se dotika satnikovih letvic zgoraj in do polovice stranskih letvic. Od polovice navzdol pa je med stranskima letvicama in satom 8–10 mm prostora, ravno toliko med spodnjim robom sata in spodnjo letvico. Ako pritrdimo satnico v satnik, ki je tako prirezana, da ostane med satnico in stranskima letvicama 1 cm prostora, bodo čebele ravno ob stranskih letvicah zgradile prav čeden pas trotovine. Ta trotovina je največja nadloga pri jemanju satov iz panjev, kajti tudi prav ozek pas trotovine ob stranski letvici na sprednjem delu satu, pomeni nevarnost za čebele in matico na sosednjih satih, ker moli trotovina 3–4 mm iz površine sata.

Temu nedostatku se izognemo lahko na dva načina. Ali prirežemo satnice tako, da se v gornji polovici skoraj dotikajo stranskih letvic, v spodnji pa ne, kar je resnici na ljubo povedano precej sitno delo, ali pa prirežemo vso satnico pravokotno, a tako, da ostane potem ob stranskih letvicah satnika le 5 mm prostora. Potem so čebele prisiljene, da izdelajo v polovico satnice same čebelne celice, pri spodnji polovici bodo pa od satnice same toliko odgrizle, da nastanejo potrebni prehodi med satom in stranskimi letvicami. Razdalja med spodnjim robom satnice in spod-

njo letvico naj ne bo nikdar večja nego 15 mm, ako nočemo imeti ob spodnjem robu klobaso trotovine.

Pozabiti pa ne smemo, da morajo čebele imeti trotovino v plodišču, drugače razgrizejo osnove čebelnih celic na satnicah in napravijo potrebno trotovino kjerkoli se jim poljubi. Zato moramo čebelam dati priliko, da lahko napravijo za dlan velik kos trotovine v kotu dveh satov.

Zanemarjeno žrelo.

Znano je, da so imeli naši stari čebelarški očanci ob strani čebelnjaka klop, kjer so posedali s sosedom čebelarjem zlasti ob nedeljah in ob večerih poletnih dni, ter ocenjevali vse panje po obnašanju čebel na bradi. Ta opazovanja, odnosno sodbe o stanju družine po tem opazovanju so bile naravnost presenetljivo točne. Kot začetnik sem dvomil o teh sodbah čebelarjev, a sem se prepričal, da so bile točne.

Dandanes najdemo redkokje kako klop ob čebelnjaku, pač pa pri naprednejših čebelarjih razne udobnosti v čebelnjaku. Iz tega se razvidi, da se je glavna delavnost čebelarja preselila iz klopice ob čebelnjaku v notranjost čebelnjaka, in da nima večina novih čebelarjev smisla za opazovanje stanja čebel po njih obnašanju na bradi. In vendar je škoda, da se opušča vedno bolj nedolžno opazovanje čebel pri žrelu, in nadomešča z rednimi poseganji v notranjost panjev.

Vsi čebelarji, izvzemši preveč zaposleni (n. pr. šolski upravitelji) bi se morali priučiti opazovanju čebel pri žrelu. Pomislimo, da stane vsako preiskovanje, tudi v vzorno napravljenem panju, vselej nekaj čebelam življenje, to pa zlasti, ko so čebele na višku razvoja. Ravno takrat posega čebelar prav pogosto v panj, da se prepriča o stanju družine. Natančna tozadavna preiskovanja ameriških čebelarjev so pred leti že dokazala, da se pregledane čebele ne pomirijo tako hitro, ampak šele čez nekaj ur. Iz tega sledi, da tudi mladice, ki pitajo zalego ne postanejo mirne takoj, ko zapremo pregledani panj. To pa povzroča motnje v prehrani žerk, kar gotovo ni brez zlih posledic za doraščujočo mladino. A tudi starejše, pašne čebele moti razkopavanje panja.

Želeti bi bilo, da se tudi čebelarji iz povojnih let privadijo opazovanja čebel pri žrelu, da jim ne bo treba toliko brskati po notranjščini čebelnega bivališča. Naj pride zopet do svoje stare časti klopica pri čebelnjaku in privoščimo čebelam in sebi malo več miru v teh nemirnih časih.

Iz čebelarstva početnice

Rojec Vlado — Litija

VII.

(Dalje).

V juliju preneha čebelja paša. Travniske cvečlice so padle pod smrtonosnimi zamahi kose, drevje in grmičevje pa je začelo nastavlјati plodove. Vročina, ki običajno nastopa ob tem času, je izsušila medovnike še onih maloštevilnih rastlin, ki se skrivajo v zatišju gozdnih parobkov, ki životarijo na strmih, človeški kulturi nedostopnih brežuljkih. Prvi dih bližajoče se jeseni je zavel preko hribov in dolin.

Čebele so svoje delo tako rekoč opravile. Živahnost v panjih pojenjuje. Matica stopica nekam leno preko satov in le tu in tam odloži še kako jajčece. Delavke poredko izletavajo. Domov prinašajo večinoma zadelavino. Z njo maše reže in razpoke svojih stanovanj, da jih zavarujejo pred preprihom in kasnejšim mrazom.

Na bradah se gnetejo troti. Izgnani so in obsojeni v propast od svojih lastnih sester. Njihovim trdosrčnim odredbam se pokoravajo skoraj brez odpora. Razneženi in pomehkuženi od prejšnjega blagostanja itak niso imeli nikdar dosti smisla za junaške podvige. Poleg tega nimajo niti žela, niti drugega primerneга orožja, s katerim bi nastopili proti nasilju. Tudi z zvijačo bi ne uspeli, kajti vsepovsod so razpostavljene budne straže, ki neprestano pazijo, da bi se kateremu izmed njih ne posrečilo utihotapiti nazaj v panj.

Skozi vhod gonijo čebele nove izobčence. Neusmiljeno jih vlačijo za noge in tipalnice. Četa bednih brezdomec se večja. Nebogljenost se stiskajo troti drug k drugemu in nemo predani v težko usodo preživljajo svoje poslednje trenutke.

Kakor je julij za čebele skoraj vsako leto enako obupen, tako je bil včasih za čebelarja vesel in prijeten mesec. V juliju smo po navadi pregledali medene zaloge in iztočili prvi pridelek. Letos nas je narava opeharila za ta užitek. Stalno deževje v času glavne paše je prekrizalo vse račune. Kar so čebele nabrale ob zelo redko posejanih izletnih dneh, so porabile sproti za zalego in preužitek. Na kak preostanek medu, s katerim bi se lahko okoristil čebelar, niti misliti ni bilo. Nasprotno! Marsikje so morali pitati, da rešijo družine od lakote in pogina.

Tako smo zajadrili v avgust. Pred nami lebdi zadnje upanje...

Nadpimo iz vasi in se ozrimo s kolovoza preko obdelane rodne ploskve, ki se razprostira pred nami! Ali ste opazili one podolgovate črne lise, ki se vijejo vseprek po valoviti

pokrajini? Njive so to — sveže preorane njive, skrbno pripravljene za sprejem nove setve. In tam? Ali vidite sejalec? Enakomerno, sam vase zatopljen stopa med razori in s širokimi zamahi desnice razsiplje trorobato zrnje. Nalahno se mu usipa seme iz napol razprte dlani, pada na zemljo in se izgublja v zrahljani prsti. Da bi vzkliklo in mu bogato obrodilo! Da bi čim prej vzcvetela dišeča ajda in napolnila svoje nežne čašice s sladkimi sokovi! Da bi zopet brale naše zapuščene čebelice in se vsaj ob dvanajsti uri preskrbele z najpotrebnejšo hrano za zimo!

Pa so kraji, kjer ne uspeva ajda. Tam niti tega upanja ni. Treba bo pospraviti iz medišč prazne sate, poseči precej globoko v žep in se pravočasno pobrigati za krmilni sladkor. Žalostna je ta pesem in za čebelarja bridka preizkušnja. A kdor je menil, da bo čebelar samo jemal in nič dajal, ta je že od vsega početka na napačni poti.

Še druga rešitev je možna, toda tudi ta je vezana s stroški. Nekateri, predvsem večji čebelarji, bodo naložili panje na vozove in jih prepeljali na ajdova pasišča. Kaj pa čebelarji z manjšim številom panjev in začetniki? Prevoz bi se jim najbrž ne izplačal, ker bi stroški ne bili v razmerju z vrednostjo medu, ki bi ga čebele nabrale. Ali naj zato ostanejo doma? Nikakor! Lahko si pomagajo tako, da ustanove nekako začasno prevozno zadrugo. Več čebelarjev iz sosesčine najame skupen voz, avtomobil ali vagon, izdatke pa si po številu panjev, ki pripadajo posameznim zadružnikom, razdelijo med seboj.

Naše podeželske podružnice bi morale baš v tej smeri pokazati čim širšo aktivnost. Potrebno bi bilo, da organizirajo take skupne prevoze, da preskrbe svojim članom primerna pasišča, da postavijo na njih obsežne lope, ki bi bile pod stalnim nadzorstvom zanesljivih izvedencev. In to ne samo za ajdovo pašo. Če bi hotele izrabiti tudi druge izdatnejše paše, ki jim jih ne nudi domača flora, bi morale ustanoviti za vsako zase posebno prevozno postajo. Pravilna ureditev in razporeditev takih postaj bi zamašila vsaj glavne brezpašne vrzeli, ki redno nastopajo tekom leta v posameznih območjih. Naprednejše podružnice bi lahko šle še dalje. Nabavile bi si sčasoma lastna, nalašč za prepeljavanje čebel prirejena vozila, na nekaterih oddaljenih postajah, zlasti na onih, ki bi bile določene za izkoriščanje hojine paše, pa bi nastavile skrbne opazovalce, ki bi takoj, čim bi se pojavili prvi znaki medenja, o tem obvestili odbor. Toda sapienti sat! Zavedam se, da sem posegel predaleč. Naše podružnice z nekaterimi izjemami danes še niso zrele za izvedbo tako širokih nalog. Premalo je še za-

vednosti pri njihovih članih, premalo je še pri njih smisla za skupnost in vzajemno samopomoč. Morda bo zavel kdaj v njihovih vrstah kak drug, manj konservativen duh. Čebelarjem, prežetim s tem novim duhom naj bodo posvečene moje zadnje vrstice.

Prevažanje na pašo je bistven sestavni del modernega čebelarjenja. Pri nas ne predstavlja nič novega. Prevažali so naši dedi, ko se drugim narodom niti sanjalo ni o tem. Naš vele-mojster Anton Janša je posvetil v svoji knjigi »Popolni nauk o čebelarstvu«, ki je izšla pred več kot 160 leti, dokaj obsežno poglavje temu čebelarskemu opravilu; popisal je poseben voz na gugalni, ki ga je uporabljal pri seljenju čebel iz kraja v kraj. »Dunaj je videl na lastne oči, da sem dosegel največji dobiček pri čebelah ravno z njih prepeljavanjem v druge kraje z bogato pašo,« pravi v omenjeni knjigi. In kdo bi ne verjel njegovim tehtni besedi?

Prevažanje ni preprosta zadeva. Še izvežbanemu čebelarju povzroča skrbi; kaj šele začetniku. Panji z živimi čebelami pač niso lesene klade, ki jih naložiš kakorkoli in pelješ kamorkoli. Zato se na ta posel, preden se ga lotiš, vestno pripravi, če drugače ni mogoče, vsaj teoretično s pomočjo čebelarskih učnih knjig. Natančna navodila najdeš v vsakem temeljitejšem priročniku. Na tem mestu jih ne bom ponavljal. Omejil se bom le na nekatera najvažnejša opozorila.

Že ko si kot začetnik nabavljaš prve panje, misli na to, da jih bo treba kdaj prevažati. Pazi, da so temu primerno izdelani in urejeni. Ni vsaka škatla dobra za prevoz. Da — dostikrat odreče pri obratovanju z večjimi zahtevami celo po vnanjosti najbolj ličen in trpežen panj.

Ko naročaš nov panj, opozori mizarja na sledeče: Les za panje mora biti suh in vležan, brez okroglih grč, ki lahko sčasoma izpadejo. Stranice morajo biti staknjene na »lastovičji rep« in ne na preprost utor, ki se ga kaj rade poslužujejo zlasti tovarne. Med zlepljenimi deskami, ki sestavljajo stranice, morajo biti dvostranski utori z vloženimi letvicami, da preprečimo s tem reže za primer, če bi les popustil. Vsak zlepljen stik kakega obodovega dela mora ob robu zadeti na polno desko sosednjega dela, ne pa na njegov istosmerni stik. Sam sem bil priča, ko se je nepravilno staknjen, a drugače le malo rabljen panj pri prenosu na lepem razklal in povzročil neprijetno paniko na dokaj prometnem kraju.

Da morajo biti panji za prevoz opremljeni z dovolj velikimi in zamreženimi dušniki, je samo po sebi umljivo. Veranda in prečne zapore z vijaki za pritrditev okvirnih vratc zelo dobro služijo. Izognemo se z njimi razbijanju

po panjih in razburjenju že itak razdraženih čebel.

Na pot odpošlji le močne družine! Slabiče pusti doma ali pa jih pred odhodom združi! Prevažaj v hladu — najbolje ponoči — in na večje razdalje! Pasišča naj bodo oddaljena od domačega čebelnjaka najmanj 4 km v premi črti, ker bi se drugače čebele vračale na prvotno mesto ter se porazgubile.

Nevžičeni sati niso primerni za prevoz. Če so napolnjeni z obilnim medom, se zaradi sunkov in vročine kaj radi podrejo. Nič ne škodi, da pred povratkom s pasišča medišče izprazniš. V njih pusti le krajne sate z najmanjšo količino medu, da imajo okvirna vratca na znotraj potrebno oporo! Rešetke ostanejo odprte. Čebele se pri tej ureditvi lahko razprostro po vsem medišču ter tako pridobe na zračnem prostoru. Pri zelo živalnih panjih je ta previdnost umestna tudi med vožnjo na pašo.

Čebel ne puščaj na pot brez strokovnega nadzorstva! Če si zadržan in ne moreš sam z njimi, jim določi za spremljevalca spretno, razsodno in čebelarstva večšo osebo! Spremljevalec mora imeti s seboj vse najnujnejše pripomočke za preprečenje eventualnih ne-zgod. Ti bi bili: vedro vode, razpršilnik ali ročna brizgalna, kadičnik s kurivom, kladivo, klešče, žebliji, nekaj krp blaga in kepa zgnetene ilovice.

Končno naj te opozorim še na to, da se je ravnati ob prevažanju v ajdovo pašo natančno po predpisih posebne uredbe banske uprave, ki je pred kratkim izšla v prenovljeni obliki in je bila objavljena v zadnji številki »Sl. Č.« Prečitaj jo in posamezne njene člene dobro prouči, da ne boš imel poleg drugih skrbi še nepotrebnih sitnosti z oblastmi!

(Dalje prihodnjič.)

Poročilo

o rednem letnem občnem zboru Slov. čebelarskega društva, ki je bil dne 5. aprila t. l. v Ljubljani.

D o h o d k i :

(Dalje.)

Vloga v Pošt. hran.	102.03	Din	
Vloga v Mest. hran.	1.536.—	„	1.638.03 Din
Članar. za ostala leta	20.000.—	„	
Članar. za tek. leto	65.000.—	„	85.000.— „
Prodaja knjig:			
Vrednost medu . . .	100.—	„	
Čebelne bolezni . . .	100.—	„	
Jugova knjiga . . .	18.000.—	„	
Ostale knjige . . .	100.—	„	18.300.— „
Dohodek od plemenilne postaje . . .	400.—	„	
Za znanstveno prilož	3.000.—	„	
Podpore	43.061.97	„	
Skupaj			151.400.— Din

Stroški:

Tisk Slov. Čebelarja	37.000—	Din
Klišeji	1.500—	"
Poštnina	2.500—	"
Naslovi	1.500—	"
Sotrudniki	7.500—	"
Uredništvo	6.000—	"
Razno	1.000—	"
Opazovalne postaje	5.000—	"
Tajništvo in blagajništvo	9.600—	"
Tajniške potrebštine	3.500—	"
Tečaji, predavanja	10.000—	"
Potnine, sejnine	5.000—	"
Popravlilo plemenilne postaje	1.200—	"
Selekcijska postaja	1.000—	"
Tiskovine, papir i. t. d.	1.000—	"
Muzej	1.000—	"
Knjižnica	1.500—	"
Tuji časopisi	600—	"
Za osvetljene panje	3.500—	"
Znanstvene priloge	6.000—	"
Odplačilo posojila	15.000—	"
Za Jugovo knjigo	10.000—	"
Pohištvo za Janšev dom (za upravo)	3.000—	"
Za zatiranje bolezni	15.000—	"
Razno	2.500—	"

Skupaj . . 151.400— Din

Za Janšev dom pa je občni zbor sprejel za l. 1936 sledeči proračun:

Dohodki:

Vloga v Mestni hranilnici	40.000—	Din
Prispevki od kamnov	20.000—	"
Najemnina	1.800—	"
Podpore	50.000—	"

Skupaj . . 111.800— Din

Stroški:

Za vzdrževanje doma	3.000—	Din
Amortizacija — odplačilo dolga	55.650—	"
Hipotekarni banki — odplačilo	47.500—	"
Obresti	3.500—	"
Zavarovalnina proti požaru	150—	"
Razno	2.000—	"

Skupaj . . 111.800— Din

Tajnik je nato prečital predloge podružnic: Podružnici Kamnik in Križovci sta predlagali znižanje stroškov za upravo, kar se je upoštevalo pri sestavi proračuna. Podružnici Križovci in Konjice sta predlagali, da bi se znižala članarina. Predlog ni bil sprejet. Predlog podr. Križovci, da bi zastopniki Bakter. zavoda pregledali vsaj enkrat na leto v določenih krajih bolezní sumljive čebelnjake je iz finančnih ozirov neizvedljiv. Predlog podr. Novo mesto glede tečajev za učiteljstvo se bo po možnosti upošteval. Predlog podr. St. Janž na Vin. gori glede matičnih rešetk se je odstopil Društveni Čebelarji. Predlog podr. Smlednik, da bi se v širši odbor izvolil g. Štirn iz Hraša, v ožji odbor pa g. Noč iz Škofje Loke, ni bil sprejet zaradi finančnih težkoč. Predlog podr. Smlednik glede znižanja mestne trošarine na med in vosek je bil sprejet. Odbor je tozadevno intervencijo izvršil že meseca januarja t. l. in jo potem še ponovil, toda brez uspeha.

Pri slučajnostih je delegat g. Štefanciosa predlagal, naj se v bodoče prvi številki lista ne prilagajo več položnice za članarino, ker zaradi tega podružnice ne morejo voditi točnega pregleda o plačani članarini. Predlog je bil sprejet.

Po tej točki je g. predsednik s toplo zahvalo zaključil občni zbor. (Konec.)

Opazovalne postaje

Dol. Toplice: Lipa je cvetela izredno lepo; dež pa je žal izpiral, da bi čebele ne dobile preveč medu. Troti so bili že zapisani smrti — rešila jih je hoja, ki jo je pri nas precej in je lepo medila. Čebelarji so vsi točili, med je šel na debelo po 11 Din.

Žetale: Vsi panji imajo letošnje matice, ki so se dobro prašile. 95 odstotkov panjev je rojilo. Cvetličnega medu se je dobilo 2-40 na panj. Kostanj — ta zadnji up — je v najlepšem cvetju popolnoma opralo. Medišča prazna; mnogo preužitkarjev in malo medu.

Novo mesto. Donosa ni bilo. Tehtnica je ves mesec padala. Družine so živele večji del le od pičle zalege, nabrane prejšnji mesec.

Zakot. V mesecu juniju je pri nas vedno nekoliko slabša paša, letos je pa dosegla v tem pogledu vrhunec, kajti tudi pravi kostanj se je popolnoma izneveril. Stalen dež je oviral izlet čebel; le nekoliko dni je bilo lepih, da so nabrale nekaj obnožine. Kljub slabi paši pa

goje panji ogromno zalege. Vzrejam tudi matice, pa je kakor začarano; v 10 prašilčkih so se mi oplemenile samo tri in to po večkratnem dodajanju jajčec. Da poje kruta smrt trotom vsak dan, je pri taki paši umevno. Panj je izgubil na teži celih 6-15 kg. Opazil sem, da je bilo v nekaterih panjih zaleženih po 10 do 15 matičnikov, pa so samo prelegali. Cena medu je 16 do 18 Din za kilogram.

Studenci-Maribor: Čebele so sicer marljivo izletavale, efekta pa ni bilo. Veliko je škodoval dež (nevihte), ker je mnogo čebel ostalo zunaj zaradi nenadnih nalivov. Kostanj medí slabo.

Voska prímanjkuje in ga je težko dobiti. Zaradi neprestanih slabih letin je domači pridelek prav pičel, uvažati pa ga ne moremo, ker je to združeno z velikimi težavami in visoko ceno. Na domačem tržišču se je cena nekoliko popravila. Za lepo blago plačujejo 26 do 29 Din kg.

Nekaj čebelarških spominov

Fr. Rojina — Zg. Šiška

Na svoje prihodnje čebelarstvo sem mislil že kot četrtoletnik učiteljsišča, zato sem kupil začetkom maja od Gašperja Bizjana izpod Utika, daleč naokoli znanega čebelarja in slikarja končnic, prvega plemenjaka za pet gol-dinarjev, kakršna je bila takrat običajna cena za spomladi. Bil je to širok, do dobrih treh četrtin izdelan in močno zaseden panj. Med panjovi, ki sem smel izmed njih izbirati, je bil eden videti še za spoznanje boljši, ali mene je očarala končnica s »soldaško bando«. Godci so bili razporejeni po vsej končnici: spredaj vodnik s pozlačeno palico, za njim najprvo »kla-

neti«, potem razne trobente, rogoví, »pumpar-doni« in »rene« ter veliki boben. Vsi so imeli eno nogo dvignjeno in z njihovih napetih lic se je videlo, s kakšno silo pihajo v svoje inštrumente. Škoda, da je ostala ta končnica pozneje v Kolovratu, ker je bila slikana naravnost umetniško. Slikal je pa Gašper ni sam, ampak je izvirala iz starejše dobe; letnice ni imela.

Panj sem nesel v Jozeljnov ulnjak, ali dasi ni bilo do tja več kot pol ure hodá, sem ga le komaj prinesel, ker sem ga nesel kar na rokah; zdelo se mi je, da postaja vedno težji, in čedalje pogostejše sem moral počivati, saj so mi roke otrpnile, da jih že skoraj več čutil nisem. Bila je že trda noč, ko sva ga z Jozeljnom spravila v njegov novi dom. Veselja pa

Mesečni pregled za junij 1936

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže										Toplina zraka			Dni je bilo						
		pridobil v			izgubil v			v mese-cu čistih dkg	največ pri-dobil	naj-višja	naj-nižja	sred-nja me-sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovitih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg						pri dobi	po-rabi	dkg	dne	C°									
Blejska Dobrava . . .	577	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+28	+6	+16.4	24	16	—	6	21	3	—
Breg-Križe.	483	—	400	80	30	10	60	380	—	120	16	+29	+8	+18.0	27	21	—	7	7	16	6
Kranj	385	—	10	5	175	175	120	—	455	5	18	+30	+8	+17.2	28	23	—	26	4	—	22
Virmaše-Škofja Loka .	361	45	55	75	110	20	85	—	40	30	30	+30	+10	+14.5	29	15	—	3	20	7	26
Tacen-Šmarna gora .	314	—	325	360	220	50	35	380	—	115	28	+29	+9	+18.1	30	12	—	5	21	4	9
Barje.	289	—	70	455	230	70	5	220	—	120	29	+28	+6	+17.5	30	11	—	2	12	16	6
Dob	305	140	260	320	100	130	10	480	—	120	19	+32	+7	+19.0	27	15	—	6	13	11	7
Rova.	350	—	115	25	295	375	190	—	720	60	19	+30	+6	+18.3	28	21	—	4	14	12	8
Škorno-Novi kloster .	450	45	10	—	140	—	30	—	95	35	8	+28	+8	+18.6	28	7	—	3	3	24	—
Sp. Loznica-Žalec . .	252	—	20	40	115	40	55	—	150	15	28	+23	+8	+15.0	27	20	—	7	23	—	30
Leveč-Sl. Bistrica . .	355	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+30	+4	+15.4	30	19	—	10	20	19	—
Muta.	387	80	1340	880	120	—	1260	920	—	310	21	+30	+7	+18.4	28	20	—	2	23	5	20
Sv. Duh-Selnica . . .	536	75	660	80	60	15	45	695	—	170	18	+23	+4	+11.0	27	20	—	4	16	10	9
Studenci-Maribor . .	265	30	260	405	280	60	—	350	—	115	18	+30	+6	+17.7	29	14	—	8	10	12	8
Podova-Dravsko polje	255	130	325	165	200	—	100	320	—	100	12	+30	+4	+7.7	30	17	—	3	26	1	26
Cezanjevci.	182	—	50	—	350	50	230	—	580	20	13	+19	+8	+18.1	27	17	—	3	19	8	20
Nedeljica-Turnišče. .	170	25	615	—	125	25	160	330	—	145	16	+28	+6	+19.3	24	8	—	5	8	17	8
Žetale-Rogatec . . .	322	—	10	450	410	210	170	—	330	130	28	+31	+9	+17.8	26	13	—	8	19	3	11
Donačka gora-Rogatec	320	—	—	20	140	40	30	—	190	10	24	+29	+6	+18.4	29	18	—	12	12	6	10
Kozje	307	10	10	—	10	—	—	10	—	5	16	+30	+8	+17.9	24	7	—	4	15	11	9
Leskovec-Krško. . .	186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zakot-Brežice . . .	156	—	—	30	360	285	—	615	20	24	+35	+6	+19.0	29	15	—	4	15	11	7	—
Toplice-Dolenjsko . .	179	—	1625	350	275	40	125	1535	—	325	16	+28	+9	+18.3	28	11	—	2	20	8	25
Krka	300	45	245	30	40	30	35	215	—	55	18	+33	+11	+21.5	29	10	—	4	20	6	24
Št. Janž Dol.	347	10	—	170	170	120	30	—	140	125	30	+31	+5	+18.7	18	15	—	2	13	15	—
Št. Vid-Stična	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+30	+4	+14.7	20	7	—	8	20	2	6
Cerknica	575	45	615	490	180	25	—	945	—	150	18	+28	+5	+16.6	28	18	—	2	20	8	23
Sv. Gregor-Ortnek. .	736	40	650	170	180	—	30	650	—	110	17	+27	—	+14.2	30	11	—	4	8	18	7
Novo mesto	180	—	60	—	220	220	160	—	540	30	16	+34	+6.5	+19.1	28	15	—	5	12	13	3
Šmarjeta	30	260	10	120	250	270	—	—	360	40	29	+32	+8	+19.7	29	14	—	6	4	20	20
Valpča vas	280	225	625	490	135	—	100	1160	—	170	22	+27	+7	+16.4	24	9	—	6	6	18	7

Vsi ti panji so A.-Ž. sestava.

s tem svojim prvim panjem nisem imel skoraj nobenega. Ker sem, kakor sem že v svojih prejšnjih »Spominih« omenil, stanoval zadnji dve leti šolanja v Ljubljani ter se ubijal s poučevanjem drugih in s svojim učenjem, da sem komaj našel čas za upravljanje šolskih čebel, sem moral prepustiti svoje zgolj Jozeljnovi oskrbi. Panj je dal tri roje, prvec je ob kostanju preropil, vrh tega je pa še starec prišel ob matico; potemtakem si vsak čebelar lahko misli, kakšen je moral biti končni uspeh. Ker čebel na tako daljo, kakor je iz Šiške v Kolovrat, kjer sem dobil prvo službo, in še z vozom brez vzmeti nisem mogel vzeti s seboj, sem jih, oziroma jih je prodal Jozelj v trganje. Ali kljub preveliki razcepitvi čebelne moči ter da je postal plemenjak trotar, sem vendar dobil zanje sedem goldinarjev, iz česar se lahko sklepa, da je morala biti tistega leta čebelarska letina prav dobra. Prazne panjove sem nabasal potem s tem in onim, jih zabil ter naložil k drugemu balizu, pa hajdi s trebuhom za kruhom.

Za Kolovrat, ali kakor tam pravijo Korat, vé le malokdo, tako je skrit in od rok, zato naj ta osamljeni kraj nekoliko opišem. Spada v okraj litijski, kamor je nekaj več kot polčetrto uro, v Zagorje tri ure, v Kresnice, kamor sem hodil ob lepem vremenu čez hribe na železniško postajo, pa tudi približno toliko, samo da sem se moral v Verneku prepeljati čez Savo. Ako bi bila 875 m visoka Reber med Kolovratom in Trojanami predrta, bi bilo iz kraja v kraj komaj četrte ure. V Ljubljano je devet debelih ur, peš seveda, in pravijo, da če deneš doma čez ramo prazno vrečo, postane do Ljubljane težka. In vendar sem nesel nekoč, vračajoč se z velikonočnih počitnic, vso to dolgo pot zelo težek kovčeg. Imel sem notri nekaj knjig, šolskih potrebščin, perila, butarco cepov, neko vinsko trto s precejšnjo kepo prsti, eno celo potico in še razno drugo drobnjavo, da sem moral na pokrov poklekiniti, da sem ga mogel zapreti. Ob petih zjutraj pridem na glavni kolodvor prav ko se je vlak jel premikati. Že zadnjič sem v »Čudežu« priznal, da sem imel včasih brihtnosti komaj za sproti, ali takrat me je zapustila popolnoma. Namesto da bi se odpeljal s prihodnjim vlakom, saj sem imel šolo šele prihodnji dan, se obrnem na peti, vtaknem skoz oba kovčegova roča svojo močno palico, zavihtim to za daljšo pot pač pretežko breme na ramo ter zamrmram sam zase: »Pojdem pa peš!« V Črnučah sem si odrezal še eno močno palico, da sem nosil križema na obeh ramah. V Blagovici je jelo snežiti, kot bi cunje trgalo, in ko sem prišel ob treh popoldne v Kolovrat, je bilo snega že za celo ped. Truden sem bil pa tako, kot

nikdar v vsem svojem življenju; tri tedne me je bolela menda vsaka kita posebej.

Kolovraška župnija je zelo razsežna: od Medije pa skoraj do Blagovice porabiš lahko kar cele tri ure, po širokem je pa tudi zlahka ne prehodiš v dveh urah. Na vsem tem obširnem ozemlju pa nas ni živelo niti 500 duš. Ravnine ni nobene, doline so ozke, ponekod celo takó, da imata potok in ozka cesta vstric komaj prostora, zato so večja in manjša naselja raztresena po višje ležečih krajih; večje vasi, kakršne so drugod po ravnem, ni nobene. Vendar je bilo v mojem času tam razmeroma mnogo jako trdnih posestnikov; velike revščine kot je v bližini mest, takrat ni bilo nikjer. Gorski, oziroma hribovski svet je sicer mogoče obdelovati le z velikim trudom, toda je silno rodovitno; pšenica je plenjala izredno dobro. Sadjarji so imeli in ga imajo gotovo še sedaj v izobilju. Tam je doma prava tepka, tista, ki ima tanek pecelj in je na sončni strani nadahnjena rdečkasto ter daje več in boljsega tepkovca, kot ona zelena s kračjim in debelejším pecljem. Za sušenje pa je ni bilo slajše hruške od strdenke. Neki čebelar iz Borij mi je pravil, da je neko pomlad po prav slabi letini rešil svoje čebele zgolj z močno hruševko od strdenk. Kuhal jih je v velikem loncu toliko časa, da so se povrele do dobrega, in to gосто tekočino jim je pokladal potem do izdatnejše paše v resju. Prišel ni ob noben panj, in čebele so ostale popolnoma zdrave. Krmljenje s sladkorjem je bilo takrat še nepoznano. — Od raznih vrst jabolk mi je ostal posebno dobro v spominu slastni vinski jevzgar in pa za sušenje krljev neprekosljiva mila rožca. Mila rožca, kako srčkano ime! — Domače češplje kakor tudi zgodnejše so rodile, da je bilo vse podprto. Nekaj so jih pač nasušili, večino pa so jih pokuhali v žganje, v čemer so bili pravi mojstri. Tako dišeče slivovke nisi dobil zlepa. Pa jo je naložil gospodar večji ali manjši sodček na voz in še kaj drugih pridelkov in peljal v Zagorje, nazaj pa druge potrebščine za družino, in še še mu je od izkupička ostalo za davke, druge stroške in še kaj za slabejše čase. Sleherni posestnik je imel tudi svojo sadno stiskalnico na vzvod z velikanskim pritiskom. Tolkovec so pa napravljali le zgodaj zjutraj, na večer ali ob slabem vremenu, ker so jih sicer preveč nadlegovale čebele, ki so silile na sladki mošt, kakor na med. Kljub obilni pijači, ki so jo imeli doma so bili Koračani trezni, modri in varčni ljudje, gostoljubni pa brez primere. Če sem hotel takole kakšno popoldne iti na lov, sem se moral ogibati posameznih naselij ter se držati stranpoti, zakaj da bi šel mimo, ne da bi se oglasil, bi bila takoj velika zamera. Še tako, če me je gospodar sli-

šal kje v bližini streljati, pa da ga nisem obiskal, me je drugič pestil, zakaj da sem bil tako »štman«, ali kaj so se mi zamerili, da se nisem nekoliko pomudil pri njih. Če je zapazil kje na njivi on mene prej, kot jaz njega, da se mu nisem mogel ogniti, je bilo vsako branjenje zaman, moral sem z njim na dom, pa če bi šel še tako rad svojim potom, kajti vedel sem, da če stopim čez prag, naj naredim čez lov kar križ. Povsod so imeli navado, da so prinesli na mizo naprvo hleb ajdovega kruha, peharček orehov in suhih hrušk in žganja, bodisi slivovke, borovničevca ali bezgovca. Potlej je gospodar odšel, in medtem ko sem se sam zabaval s temi božjimi darovi, je on pripravljaval malico. A ne da bi prinesel potem toliko, kolikor gre tudi lačnemu človeku, temveč najmanj za pet, šest sestranih ljudi prekajene surove gnjati, s sekljanjem natlačenega želodca in suhih klobas ter bokal starega zlatorumenega tepkovca, ki je metal iskre za ped nad »kravžo«, kakor pravijo ondod kozarcu. Potem sva pa možvala in možvala do mraka, saj me prej tudi pustil ni domov. Če sem se mu izvijal, češ da ga zadržujem od dela, pa je dejal, da se bo podelalo vse, da dela vsa družina, če bi bil pa dež, pa ne more nobeden. Taki so bili tedanjí moji ljubi Kolovračani. Ali časi se izpreminjajo in ljudje z njimi. Najbrž je segla sedanja splošna kriza celó v one osamljene kraje, in da tudi tam ni več takega blagostanja. Želim jim pa pač, da bi povojne nadloge pretolkli čim najboljše.

Lep pogled je bil na višnjeve njive, kadar je bil v cvetju lan; sejali so ga takrat še prav mnogo. Na bližnjih Vačah je bilo na jesenskem sejmu o sv. Andreju (30. novembra) na stotine centov prediva in na tisoče lahti platna, hodnikovega in praznjega, kakor tudi mnogo preje v štrenah naproday. Presti niso znale samo ženske, ampak povečjem tudi možje. V štirih letih, kar sem služil v Kolovratu, sem dobil v preji tudi jaz táko vajo, da sem naposled predel že za praznje platno, a znal sem presti celo sukanec za šivanje, kar je višek prejske ročnosti. Nepozabni so mi zimski večeri, ko sem hodil na prejo. Ob takih prilikah so predice kaj rade poslušale, ko sem jim bral kakšno lepo povest. Zelo so jih ganile »Lepa Vida«, »Potrgane strune«, »Helena« in druge žalostne zgodbe, da so nekateri nežnočuteči polzele po licih solze. Pa zale so bile Koračanke, zale, o Bóga mi!

Omenim naj še, da se patriarhalni običaj »ti meni luč, jaz tebi ključ« ni kmalu kje drugod izvajal tako dosledno kot pri kolovraških posestnikih. Bodoči gospodarji so si pa po onodotni stari šegi in največkrat tudi po očetovem

zgledu znali zagotoviti pravočasno naraščaj, da so imeli, ko so dobili v roke ključ, svoje lastne delovne moči. Ker so bile pa koraške korenine zelo trdožive, je prišel sin največkrat šele na jesen, ali celo pozno v jeseni svojega življenja do gospodarstva. Tedanji župnik Andrej Pogorelec, zelo blag in uvideven mož, mi je pravil, da so nekoč nekega gospodarja »ophali« drugi dedci kar pred cerkvijo, zato ker je izročil posestvo svojemu sinu predčasno in kar na tihem. »Ne pomaža pa« — je dejal — »v tem oziru nobeno opominjevanje, in sem škofu, ki je ob birmi zdihovaje sklepal roke nad našo krstno knjigo, to tudi pojasnil.« V petdesetih letih od tedaj so se pa najbrž tudi te razmere kolikor toliko izpremenile. Sicer so bili fantje zelo lepega vedenja in miroljubni. V vsem času mojega ondotnega bivanja se niso stepli niti enkrat, vsaj slišal nisem nikdar o kakšni rabuki. In peti so znali, peti! V tihi polletni noči poslušati Kovačevega Šimna, županovega Jakoba ter Andrijanovega Andrejčeta in Pavleta kadar so peli kje na kakšnem gričku, je bil čudovito lep užitek. Mnogo njih pesmi nisem slišal ne prej, ne slej, in rajni Oskar Dev je, ko sem ga bil opozoril nanje, nameraval iti tja jih zbirat, a ga je prehitela prezgodnja smrt. Dev bi bil očaran, ako bi slišal Šimnov prelepi tenor, Pavle pa je basiral, kakor bi sedel v globoki kadi. Sicer bi pa tiste imenitne stare pesmi zbral lahko tudi jaz sam, a sem odlašal in odlašal, dokler me ni prehitel čas. Končno ne smem pozabiti tudi Maričke Dolinšek, svoje učenke, ki je pela »kot slavček ljubo«; nobena izmed vseh mojih poznejših učenk ne več tako. Ni čuda, da je postala pozneje med cerkvenimi pevkami »primadona«.

Zapreke pri prevažanju čebel na ajdovo pašo. Čebelarim tik ptujskega mesta ter imam vsega 30 A.-Ž. panjev. Ker pa tukaj sejejo malo ajde, sem se namenil 21 panjev prepeljati k sorodnikom v občino Sv. Marko nižje Ptuja. Vložil sem prošnjo, ki pa so mi jo odbili kot domačinu, kakor sploh vsem prosilcem, in to kljub temu, da bi postavil čebele tja, kjer 600 m v daljavo na vse strani ni več ko 20 dunajčanov, ter je več ko ena tretjina polja posejana z ajdo. Sedaj pa delaj pritožbo in letaj okrog za teh borih 21 panjev. Zato se priključujem kot mali čebelar nazorom velečebelarjem: stran z zakonom o prevozu na ajdovo pašo! Kljub dobri volji čebelarja prevaževalca delajo nekateri ljudje same sitnosti in ovire ter jih je dostikrat sama zavist, četudi postaviš čebele 2 km stran od domačih.

Janžekovič Alojzij, služitelj na gimnaziji v Ptuju.

Kontrola medu. Podružnicam, ki so se obrnile na Društveno Čebelarno za navodila in vzorce tiskovin, se je zaželeno poslalo. Če še katere želijo, naj se javijo. Pri naročilih pa prosimo, da navedejo, koliko tiskovin potrebujejo, to je, pri kolikih čebelarjih nameravajo kontrolo izvesti. Društvena Čebelarna ima v zalogi tudi stekleničice, ki so potrebne pri odjemanju vzorcev medu in pri preizkuševanju. — Vodstvo kontrole.

I. izkaz kamnov za Janšev dom. Z nakupom kamnov so darovali za Janšev dom gg. prof. Jos. Verbič iz Ljubljane 250 Din, Peternel Henrik, predsednik Zveze v Celju, 100 Din, Mayer Julij, šol. upr. v Dobu, 25 Din, Grom Ignac z Vrhniče je poklonil za Janšev dom odlikovalno nagrado vseslovanske čebelarске razstave v Beogradu v znesku 320 Din, Lakota Alojzij iz Mojstrane 20 Din, Dermelj Mirko iz Ljubljane 100 Din. **Skupaj 815 Din.** Vsem darovalcem najsrčnejša hvala. Čebelarji, spominjajte se ob vsaki priliki Janševega doma!

Tečaj za vzrejo plemenskih živali (matic) je bil v Ljubljani 6. in 7. julija pri čebelnjaku g. prof. Verbiča. Za tečaj se je prijavilo 13 čebelarjev; od teh sta dva opravičila svoj izostanek, eden pa je izostal neopravičeno. Med udeleženci je bilo 5 učiteljev (šol. uprav.), 1 uradnik, 1 visokošolec, 1 kmetovalec in 2 obrtnika.

Tečajniki so z zanimanjem sledili predavanjem in se udeleževali praktičnih vaj. Dne 8. julija pa so si ogledali društveno čebelno plemenilno postajo na Kopiščih ob Kamniški Bistrici.

Prevažanje čebel v ajdovo pašo se bo začelo v prvih dneh meseca avgusta. Opozarjamo vse čebelarje na zavarovalni sklad, ki ga je ustanovilo društvo in je namenjen v pomoč zavarovancem za primer nezgode, ki jo povzročijo čebele doma ali na paši. Berite o tem članek v našem listu l. 1935, šte. 7. Pristojbina znaša po 1 Din za panj. Pošljite jo društvu po položnici šte. 11.066. Čebelarji, zavarujte se o pravem času!

Pregledovanje čebelnih družin v ptujskem srezu se je pričelo dne 13. junija t. l. To veliko in izredno težko delo so prevzeli bolezenski izvedenci gg. Lenarčič, Wallner, Skrinjar in Komel iz Ptuja ter g. Kuess iz Velike Nedelje, ki so se izobrazili na društvenem tečaju. Postopoma in po določenem načrtu gredo od vasi do vasi in pregledujejo vse čebelnjake in

vse čebelne družine. Glavni smoter tega pregledovanja je, da ugotovijo zdravstveno stanje čebel ter ukrenejo vse potrebno za varstvo ondotnih čebelnih družin. Ker podajajo gg. izvedenci čebelarjem na licu mesta tudi potrebne nauke in navodila ter zbirajo statistične podatke o čebelarstvu v ptujskem srezu, je to delo izrednega pomena. Potrebna sredstva je dalo na razpolago osrednje društvo, Zveza v Celju pa je prevzela s pomočjo gg. izvedencev vso izvedbo dela. O izidu akcije bomo poročali po končanem delu.

Članarino dolgujejo še mnoge podružnice. Prosimo, da gg. blagajniki takoj poberejo še zastale zneske in jih nakažejo. Društvo ima plačati še velike račune, nima pa zadosti gotovine. Ne odlašajte s plačili!

Vseslovanski čebelarski kongres bi se moral letos vršiti v Sofiji. Bratje Bolgari pa so nam sporočili, da iz tehničnih zaprek kongresa letos ne morejo prirediti ter so ga sporazumno s svojimi člani za letos odgodeli.

Proslava 40 letnice Čebelarskega društva v Vukovaru bo od dne 15. do 17. avgusta. V zvezi s proslavo bo omenjeno društvo priredilo razstavo čebelarskih predmetov in pridelkov. Razstava obeta biti zelo zanimiva, posebno za nas, ker bomo na njej imeli priliko proučiti in spoznati čebelarstvo ondotnih krajev. Polovična železniška voznina je dovoljena od 11. do 21. avgusta. Vabimo vse naše čebelarje, da se proslave udeleže v velikem številu in s tem počastijo proslavo naših tovarišev.

XXII. seja dne 19. junija 1936. Odbor je razpravljal o nakupu sladkorja za pitanje čebel ter o raznih tekočih društvenih zadevah. Predvsem pa se je pečal s poročilom o pregledovanju čebelnjakov v ptujskem srezu, ki ga vrše ondotni izvedenci. Gosp. predsednik je poročal, da je bil od banske uprave obveščen, da bo nova naredba o prevažanju čebel v ajdovo pašo v kratkem objavljena. Podrobno je odbor razpravljal o načrtu za izboljšanje čebelarstva v Dravski banovini, ki ga bo predložil banski upravi. G. predsednik je poročal, da se je za tečaj o vzreji matic prijavilo 12 čebelarjev, zato se bo tečaj po objavljenem načrtu vršil.

XXIII. seja dne 25. junija 1936. Odbor je dobil v roke novo naredbo o prevažanju čebel v pašo ter o njej razpravljaj. Razpravljaj pa je tudi o nekem odloku za prevoz čebel v poletno pašo.

XXIV. seja dne 2. julija 1936. Na tej seji je bilo odboru prebrano poročilo Zveze v Celju o delu, ki ga vrše bolezenski izvedenci v ptujskem srezu. Razpravljali smo ponovno o odloku logaškega sreskega načelstva, dalje o intervenciji za znižanje mestne trošarine na med, vosek in voščine. Na prihodnji seji bo odbor pretresal nova pravila »Saveza«.

Naše podružnice

Podružnica Barje pri Ljubljani je priredila skupno s podružnico Sadjarskega in vrtnarskega društva lepo uspelo razstavo svojih pridelkov in izdelkov v zvezi z domačo veselico. Razstavo vrtnarskih pridelkov bodo ocenili strokovnjaki-vrtnarji. V našem listu pa bi radi omenili čebelarški del razstave, ki nas je posebno zanimal. Ni bilo sicer mnogo predmetov, toda za podružnico, ki obstoja šele nekaj let, je bila to prav lepa in poučna zbirka. Dve dejstvi, to sta požrtvovalnost članov in smotno delo podružničnega odbora, bi tu posebno omenili in poudarili. Čebelarji, ki v tem težkem času in v času samih slabih letin toliko delajo in gibljejo ter ne obupavajo nad svojim položajem, so vse pohvale vredni. Taki čebelarji so v barjanski podružnici. Po svojih močeh so pomagali k prireditvi, ker se zavedajo, da v sedanjih časih ne zadostuje, da sedi čebelar le pri svojem čebelnjaku, temveč vedo, da je treba pokazati tudi javnosti, kaj zmore napredni čebelar. Nekateri člani so razstavili nekaj svojih prav praktičnih izumov. Zanimivo bi bilo zbrati za društveni muzej vse izume naših čebelarjev. Marsikaj koristnega in pristnega bi pridobili za splošni pouk. Kar nas je na razstavi tudi posebno razveselilo, je smoteno nakupovanje skupnega orodja za podružnične člane. Zadnja važna pridobitev je stiskalnica za vosek po Pavlinovem načrtu. Dva zavedna člana sta poprijela za delo in napravila prav lično stiskalnico. Podružnični člani si na takih razstavah ogledujejo pripomočke in s tem spoznavajo koristno delo skupnosti. To pa rodi zavest in čut organizacijskega življenja, ki nam je še edino sredstvo za izboljšanje našega položaja. Želimo le, da bi podružnica na Barju v tem pravcu nadaljevala svoje delo in pridobila še ostale čebelarje v svojo sredo. Druge podružnice naj bi sledile njeni poti. Vsem prirediteljem najlepša hvala!

Krtinska podružnica bo imela dne 30. avgusta v Krtini čebelarsko veselico v prid podružnici. — Od 14. do 15. ure bo predavanje, nato pa veselica. Poskrbljeno bo, da bo res fletno. Vabimo vse čebelarje in prijatelje čebelarjev.

Podružnica v Metliki je pridobila več novih članov, ki so sveže prišli za delo v prosepah belokranjskega čebelarstva, in kakor kaže, so delo uspešno začeli. Med belokranjskimi čebelarji se je pokazalo veliko zanimanje za izboljšanje ondotnega čebelarstva in zaradi tega tudi za čebelarsko podružnico, ker uvidevajo, da je le potom skupne organizacije mogoče doseči uspeh. Čebelarji so hvaležni g. Martelancu, učitelju v Črnomlju, ki je s svojim predavanjem užgal iskrico in dal pobudo za oživenje podružnice. Ponovno predavanje pa je imel v Metliki tudi g. Lilijski iz Novega mesta, ki je podal čebelarjem izčrpano predavanje o biologiji čebele in o čebelnih boleznih. Med poslušalci je bilo opaziti vidno zanimanje, ki je rodilo novo željo po tečaju v jeseni. Takrat se želijo člani poučiti o pravilni kuhi voska, o vzgoji matic in o zazimljenju čebel. Vsi čebelarji so obema predavateljema zelo hvaležni in se jim najlepše zahvaljujejo.

Podružnica v Žetalah se je na novo ustanovila. Imela je že svoj ustanovni občni zbor, na katerem je bil izvoljen stalni odbor. Predsednik je g. Leopold Filipič, podpredsednik g. Jurij Jerič, ki je obenem prevzel tudi delo tajnika in blagajnika, odborniki pa so gg. Steineker Franc, Kaiser Jurij in Horvat Ferdo. S posebnim zadovoljstvom pa so

vzeli člani nove podružnice na znanje, da sta naklonila podružnici za prvo pomoč g. Filipič 400 Din, g. Jerič pa 100 Din. Čast jima in hvala za njuno požrtvovalnost.

Podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 29. junija je priredila naša podružnica predavanje, h kateremu se je zbralo preko 50 čebelarjev iz naše okolice. Kot predavatelja nam je poslala Zveza čebelarških podružnic v Celju g. Ivana Dšuro, učitelja v Radvanju. Nad pričakovanje številna udeležba pričča, da tudi naši čebelarji streme za napredkom. Posebno razveseljivo je dejstvo, da se čebelarstva prijemata zlasti mladina. Iz njenih vrst imamo pričakovati dobrih in idealnih čebelarjev, ki se bodo oklenili te lepe in koristne gospodarske panoge ne samo zaradi njene koristi, ampak z ljubeznijo in s stremljenjem za njen resnični napredek.

Podružnica v Stični. Stična in njena okolica je po zaslugi g. učitelja Lenardiča dobila svojo čebelarsko podružnico. G. Lenardič je pripravil vse potrebno, da se je dne 1. marca t. l. lahko že vršil ustanovni občni zbor. Takoj prvi dan se je vpisalo 18 članov in vsi takoj poravnali članarino. Izvoljen je bil za predsednika g. Janko Marolt, postajenačelnik, za namestnika za g. Janez Korelec. Tajniške in blagajniške posle je prevzel g. učitelj Lenardič Peter, odbornika mesta pa so zasedli gg. Zajc Anton, Jereb Anton, Škufca Franc in Mavsar Ivan. Temelj je postavljen, sedaj pa čaka odbor veliko delo in požrtvovalnosti, da bo podružnica mogla doseči svoj namen.

Podružnica v Cerkljah ob Krki. Dne 12. julija je bil ustanovni občni zbor dolgo zaželeno čebelarske podružnice v Cerkljah ob Krki. V odbor so bili izvoljeni: predsednik je g. Alojzij Pacek, namestnik g. Račič Anton, tajnik g. Herbst Pavel, blagajnik g. Turšič Ivan, odbornik pa g. Kovačič Fran. Pri slučajnostih so se člani razgovarjali o nakupu nujno potrebnega orodja in o zaščiti domačih čebelarjev pri oddaji pasišč. Imena članov odbora nam jamčijo, da se bo pričelo uspešno delo za napredek našega čebelarstva.

Podružnica Dolnja Lendava je priredila letos že tri praktične tečaje. — Prvi je bil dne 15. marca v Dolnji Lendavi. Učili smo se izdelovanja satnic na podružnični stiskalnici. Tečaj je vodil naš izkušeni praktični čebelar in odbornik g. Bakan Štefan iz Nedelice. Marsikateri izmed 28 navzočih čebelarjev se je čudil, kako lepe satnice se dajo z malo spretnostjo in prakso izdelati na stiskalnici. — Dalje smo priredili dva tečaja o vzreji matic. Prvi je bil dne 21. junija v Murskem Središču pod vodstvom podpredsednika podružnice g. Jurisa Kolomana, drugi pa dne 29. junija v Dolnji Lendavi pod vodstvom tajnika g. Šimonka. Obeh tečajev so se udeležili okoliški čebelarji v prav lepem številu. V Dolnji Lendavi je voditelj tečaja najprej obrazložil gospodarski pomenn vzreje matic, nato je obrazložil vse tri načine vzreje matic, kakor je opisano v letošnjem »Slovenskem čebelarju«, št. 6, ter nato tudi praktično pokazal v svojem čebelnjaku. — Ob zaključku tečaja se je sres. kmet. referent g. Filipič zahvalil voditelju, vzpodbujal navzočene, da se zanimajo za gospodarske organizacije ter jim priporočal, da bi se tudi v bodoče v tako lepem številu udeleževali podobnih tečajev. — Podružnica namerava v drugi polovici avgusta t. l. prirediti še tečaj o odjemanju in točenju medu, o

združevanju slabih panjev ter o jesenskih opravilih. Tozadevna prošnja za predavatelja je odposlana Zvezi v Celje. O dnevu tečaja bomo vse člane pravočasno obvestili s posebnim vabilom. — Tekom tečaja je pa tudi narastlo število našega članstva. Prišlo se je namreč 5 novih članov, tako da šteje podružnica sedaj 38 članov. Upamo, da bo število še naraščalo ter da bodo čebelarji pri bodočih tečajih pokazali še večje zanimanje za napredno čebelarstvo, ki je tudi v Prekmurju zelo razširjeno. — Podružnica izreka tem potom voditeljem tečajev za njihovo požrtvovalnost in delavnost najlepšo zahvalo.

Razstava novomeške čebelarke podružnice združena z obrtno gospodarsko razstavo v Novem mestu od dne 4. VII. do 14. VII. 1936.

Namen razstave je bil, da dolenski čebelarji pokažejo v koliko smo napredovali od zadnje, ki je bila leta 1929. in kaj vse nudijo na prodaj.

Obsegala je v ličnih posodah D. Č. vse vrste medu, ki ga pridelujemo v okraju Novo mesto, prvostni vosek in vosek, kakršen ne sme biti. Razstavljeno je bilo tudi medeno pecivo in dvoje vrst medice, ena mlada, druga dve leti stara.

Videle so se v dveh panjih žive čebele, in sicer v opazovalnem panju kmet. šole na Grmu in v velikem A.-Z. panju, ki ga je krasno izdelal g. Miš-

jak nalašč za razstavo. Ogrodje iz češnjevega lesa, okoli pa šipa, tako da je vsak lahko videl tudi notranje dele panja s čebelami vred.

Podružnica D. Č. je razstavila vse čeb. orodje, g. Martelanc pa nove kvačice, lastnoročno izdelani luknjač in slike čebele, ki so vzbujale tudi pozornost gledalcev na razstavi.

Senzacija na razstavi so bile tudi nad 100 let stare končnice kranjčev in razni stari panji. Videli si razno čebelarstvo književnost, dosti pozornosti pa je vzbujal »plemenilček«. — Vrlo dobra je bila tudi slika Ant. Janše, ki jo je naredil učenec kmet. šole g. Hrovat. — Da je razstava tako uspela, gre hvala vsem razstavljalcem, posebno še g. Vrisku, strok. učitelju z Grma. Tudi g. Zupančič Jožef iz Lakovnic zasluži pohvalo za vzorce raznega voska in medu. — G. Lili je vsak dan bil za vodnika na razstavi in pojasnjeval slike čebele.

Razstavni prostor čeb. razstave je bil vedno poln vsaj pa je bilo tam toliko zabave, da so gledalci neradi zapuščali prostor, posebno ko jih je oživila medica. Le škoda, da je prehitro vsega zmanjkalo, posebno še g. inž. Urbasove izborne starine. — Naj omenimo še, da je tudi medica g. Jenka bila izborna, kakor tudi pecivo g. Jenkove in ono iz samostana »De Notre Dame« iz Smihela. Vsekakor je razstava v vsakem pogledu uspela in dosegla svoj namen.

Držbir

Smrt zaradi čebeljih pikov je sicer redek dogodek, pripeti se pa vendarle. Običajno podležejo posledicam pika živali, zlasti konji, redkokdaj ljudje. Toda včasih tudi človeku ne prizanese, kar dokazuje sledeči primer, ki sem ga čital v »Neues Wiener Journal« z dne 1. julija t. l. Čebelarja (!) Fr. Langthalerja v Emmersdorfu v Wachau so pri ogrebanju roja pičile na roki tri čebele, dasi je imel volneno rokavico. Prihodnji dan je umrl, ker so se mu zaradi pikov vneli možgani.

Parafin prodajajo za vosek nekateri sleparji. Prodali so ga v Kranju in Celju večjo količino, še večjo pa v Ljubljani. »Vosek« je tako dobro ponarejen, da je sleparju nasledel celo svečar, ki ga je kupil kar za 6000 Din. Na srečo je kmalu ugotovil, da je bil opeharjen in še isti dan so sleparja — našega starega znanca Arandjelovića — prijeli v vlaku Ljubljana—Zagreb ter ga zaprli. Pri sebi je imel še ves prisleparjeni denar. — Bodite previdni pri nakupu voska, zlasti od neznanih ljudi. Parafin diši po petroleju, ne močno, vendar toliko, da ga dober nos že po vonju spozna. Če ga mencamo med prsti, postane takoj mehak ter voljan. Prstov se prav malo prijema. Naravni vosek se ne omehča tako naglo in se prijema prstov. Dvomljivo blago rajši odklonimo, da se nam ne bo treba kesati.

Proti črvobi lesa se dobro obnese salmijakov cvet. Z njim napojimo les, ki se ga črv

potem ne loti nikoli. Isti učinek dosežemo tudi s terpentinom. Ti sredstvi uporabljamo le tedaj, ako lesa ne smemo napojiti s karbolinjem.

Letošnjega cvetličnega medu bo malo. Ponujajo večinoma mano in smrekov med, iz Prekmurja pa tudi robinijevca (akacijevca). Kakšna bo letina izven Dravske banovine, bomo poročali, ko bomo dobili poročila.

Mehurček za med je po ugotovitvah dr. Götzeja tako raztezen, da čebela lahko vanj spravi do 70 mg medu. Ker tehta dorasla čebela 100 do 110 g, znaša tedaj teža medu precej več kakor polovica lastne teže čebele.

Vseslovanski čebelarški kongres, ki bi bil letos moral biti v Sofiji, je bolgarska čebelarška zveza zaradi nepremagljivih težkoč odpovedala. Vršil se bo morda prihodnje leto.

Strjen med v satju. Letos prihajajo iz najrazličnejših krajev Slovenije vesti, da se je spomladanski med v satju strdil, tako da ga ne morejo iztočiti. Čebelarji si ne vedo pomagati. Ako se spomladanski med v satju strdi, je dokaz, da imamo opravka z mano ali pa s smrekovim medom. Mana, zlasti leskova, se kaj rada strdi, smrekovec pa le kako leto. Strjen med spraviti iz satja je nemogoče. Niti s toploto niti z vlago (n. pr. z namakanjem satov) se to ne da doseči. Iz panjev ga pa moramo odstraniti, ker ni primeren za zimsko hrano.

Ko sem pred leti imel opravka s takim (jelkovim!) medom, ki so ga bili vsi panji nabito polni, sem v obupu segel po najrazličnejših sredstvih in pripomočkih, da bi rešil med in čebele, pa so se vsi prav klavrno končali. Na koncu sem si dal napraviti posebne strgulje, ki sem z njimi ostrgal s satov med in voščine tako globoko, da so ostale v satnikih samo srednje stene satov — satnice. Vse sate v mediščih sem moral tedaj žrtvovati.

Brozge (medu in voščin) sem pridelal mnogo stotov. Kaj sedaj s tem blagom? Nekaj sem ga prodal medicarju za slepo ceno. Ostanek sem skušal stopiti, misleč, da se bo vosek zbral zgoraj v posodi, med pa ostal spodaj. Pa ni šlo, ker nisem smel medu preveč segreti, pri 60—70° se pa vosek ni mogel dvigniti iz brozge.

Koncem koncev sem poskusil še nekaj, od česar sem si obetal mnogo. Brozgo sem raztopil v vodi in precedil. Tekočina je bila zelo redka, saj sem dal na 100 kg brozge 100 l vode. Nato sem začel panje krmiti — bilo je prihodnje leto v poletju — in krmil toliko časa, da so bili vsi sati v mediščih zaliti. Nato smo se lotili točenja. Žal se je dala iztočiti le dobra polovica medu, druga je bila že zopet strjena.

Pripominjam, da sem krmil 8 dni kar noč in dan. Vsak panj je dobil po 40—50 steklenic po poldrugi liter. Da se je del medu zopet strdil, dokazuje, da ne odločuje pri kristalizaciji zgolj količina vode in kakovost sladkorja, ki je v medu, marveč morda še činitelj, ki ga ne poznamo. Jaz si to stvar nisem mogel drugače razlagati.

Kdor ima le manjše število panjev, naj spravi sate s strjenim medom za prehrano čebel v prihodnji pomladi in v poletju. V skrajni sili ga bodo porabile. Poudarjam v skrajni sili, kajti pri meni sem naletel na posamezne take sate še tri leta po katastrofi. Da pomeni tak med za večje čebelarstvo pravcato katastrofo, zlasti ako ga imajo čebele tudi v plodišču, sem prepričan in z menoj vred tudi še marsikdo, ki je imel s takim medom opravka. Vprašajte g. Košaka z Grosupljšega!

Uvoz medu v švico naglo nazaduje, kar je posledica poostrene uvozne kontrole, padca cene domačega medu, največ pa kontingentiranje (na 1000 kg uvoženega medu mora uvoznik prevzeti isto količino domačega).

Leta 1933 je bilo uvoženega 414.096 kg, l. 1934 233.492 kg, l. 1935 le 128.768 kg. Iz Jugoslavije je bilo uvoženega l. 1934 3056 kg, l. 1935 pa nič (slaba letina pri nas). Povprečna cena uvoženega medu fco obmejna postaja (brez carine, ki znaša 1.20 Fr. = 15.50 Din za kilogram) je znašala l. 1933 1.11 Fr., 1934 —.95 Fr., l. 1935 1.15 Fr. Glavni uvozniki so

bili Francija 28.442 kg, Madžarska 12.429 kg, Amerika (razne države) 83.079 kg.

Cuden oglas sem čital v letošnji 6 b štev. »Schweizerische Bztg.« Glasi se: »Kaj boste s starimi čebelami, ki nič več ne delajo, ampak le lenarijo in kmalu zaradi starosti pomrjejo? G. Richner, velečebelar v Adliswilu, jih kupuje po 6 Fr. (80 Din!) kilogram.« Pa razumi to ponudbo.

Letošnje medenje hoje pod Krimom pri Ljubljani ni izpolnilo nad, ki smo jih gojili. Hoja je dobro prišla in kmalu so se pokazali prvi sledovi medu v mediščih, toda ravno ko se je začel med pošteno cediti z jelk, so prišle hude plohe s točo, pa je bilo konec veselja in upov. Čudno je, da medenje ni prenehalo v sektorju med Borovnico in Verdom. Tam je hoja dobro medila do približno 12. julija, tako da so tudi čebelarji prišli na svoj račun, čeprav ne v taki meri, kakor prava hojeva leta. Pa saj smo zadovoljni, da so se čebelice pošteno najele in panji zalegli. Postavili smo tja prav revne družine, suhe »do kosti«, in se nam je odvalil težek kamen od srca, ko se je zasvetil prvi med v celicah.

Toliko panjev še nikdar ni bilo pod Krimom. Bilo jih je na tisoče kar na kupu! Pripeljali so jih celo iz Savske banovine. To bi gledali štajerski čebelarji, če bi videli toliko čebel. In hoja redkokdaj medi tako dobro, kakor ajda ob blagoslovljenih dneh. Tu se nihče ni spotikal nad dovozom in nad prevelikim številom panjev. Kdo bo zavidal revnemu čebelarju in njegovim čebelam, če po tolikih letih trpljenja ter velikih denarnih žrtvah goji srčno željo, da bi vsaj enkrat zopet videl kak zadelan sat in slišal veselo brnenje točila? Oh, saj nihče ne bo obogatil pri čebelah, nasprotno, marsikomu bodo še hlače slekle. Stric Matic je že blizu tega in še marsikdo... Čemu tedaj toliko sebičnosti tam, kjer je resnično ni treba?

Pozna praha. Neredkokrat se pripeti, da kak izrojenec ne spraši pa ne spraši. Tudi matice ne moremo najti, čeprav satje temeljito pregledamo. Ni je! Mine štiri tedne od roja, zalege še vedno nikjer. Takrat denimo v panj sat z jajčeci in enodnevnimi žerkami. Ako čebele ne potegnejo nad zalego matičnikov, je zanesljivo znamenje, da imajo matico, v nasprotnem primeru pa ne. Čestokrat se spraši kaka matica šele po šestih tednih, ko smo izgubili že vso nado.

Preden takega brezmatičnika podremo, napravimo vsekakor še poskušnjo s satom z mladim zalego. To se pa izplača le pri izrojenicah, ki imajo še dovolj živali.

Pomanjkanje voska smo letos prav posebno občutili pri izdelovanju satnic. Dobrega blaga

ni bilo dobiti za primerno ceno. Vse kaže, da ga bo primanjkovalo tudi prihodnje leto. Satnice utegne dobiti le tisti, ki bo prinesel vosek v zameno. Da bo čim več blaga in tem lepšega, naj čebelarji organizirajo kuho voščin. Podružnice naj poverijo nakup voščin od neorganiziranih čebelarjev in od takih, ki voščine običajno prodajo, kakemu članu. S tem bodo rešile pred večšami marsikak kilogram voska. Mamelu čebelarju se kuha voska ne izplača; zanje je uvedba skupne kuhe pravicata dobrot.

Jeseni bo priredilo naše društvo tečaj za kuho voska. Naj bi se ga udeležili vsi tisti, ki še ne poznajo tega važnega opravila, zlasti pa zastopniki podružnic. Stremimo, da bodo imele vse podružnice orodje za kuho.

Neumestno varčevanje je, ako kdo kupi okovje in železne potrebščine za panje slabše kakovosti. Misli, da bo kaj prihranil. Res bo pri nakupu izdal nekoliko manj dinarjev, toda s slabejšim okovjem bo imel kasneje križ. To velja zlasti o rešetki, palicah, mreži in tečajih. To blago mora biti prvovrstno, da nam tudi za daljšo dobo let dobro služi.

Slabo popleskane končnice pri A.-Ž. panjih so nekaj prav običajnega. Skoraj povsod opazam, da pleskajo čebelarji s pregosto barvo in da jo na les preveč nanesejo. Nobena reč pri novih panjih ni tako važna, kakor pleskanje. Končnica je izpostavljena vremenskim vplivom: solnčni toploti, dežju, zato jo moramo posebno skrbno zavarovati pred prezgodnjo trohnobo. To dosežemo le z dobro oljnato barvo. Prvikrat prepleskamo panj s prav redko barvo, da les s firnežem dobro napojimo. Razvleči jo moramo temeljito in lepo enakomerno, da se poteze čopiča nič ne poznajo. Drugič pleskamo z nekoliko gostejšo barvo, ki pa mora biti še vedno tako redka, da se v tankem curku pocedi od čopiča. Jaz pleskam trikrat, šele potem se napravi na površini barve lep lošč (glazura), znamenje, da je les dovolj napojen s firnežem. Barva sama na sebi ni nikako sredstvo proti trohnobi, marveč zgolj firnež.

Kupljene barve so pregoste, razredčiti jih moramo s firnežem (ne z lanenim oljem).

Čudna navada pri nekaterih mladih čebelarjih je, da radi pretiravajo, bodisi kar se tiče svojih čebelarskih uspehov, bodisi glede množine medenega pridelka, najrajši pa še pri številu panjev. Ali je res vzorno in uspešno čebelarstvo vezano na veliko število panjev? Zakaj trditi, da ima kdo n. pr. 380 družin, če

pa vsi čebelarji v njegovi okolici vedo, da jih nima niti 100? Seveda V-E-L-E-Č-E-B-E-L-A-R se tudi prijetno sliši. Le na zemlji ostanimo!

Kakor morska kača brez konca in kraja se vleče skozi čebelarsko književnost legenda o množini medu, ki ga čebele porabijo za proizvodnjo 1 kg voska (satja).

Kar pomnim trdijo, da potrebujejo za to nič manj kakor 10 kg medu. Nihče več ne ve, kdo je to pravilo spravil med svet in kako je mogel ugotoviti to številko. Natančno 10 kg, niti grama manj, niti kapljice več. Saj so čebelarji takih trditev vajeni in pogoltnejo vsako čebelarsko »resnico« kar na slepo, ne da bi o njej kaj razmišljali. Kaj bi ugibali o rečeh, ki so jih že pred 50, 100 leti točno ugotovili na podlagi ne ve se česa!

Ampak tistih 10 kg je pa vseeno precej pretiranih. Toliko medu ni malenkost zbrati ter je verjetno, da smo pri računanju (= domnevanju) vzeli za podlago 50% prevelike številke.

Stric Matic meni, da se takih stvari sploh ne more izračunati in da je tistih 10 kg medu plod ponižnega ugibanja.

Enaka pravica za vse. Na občnem zboru neke belokranjske podružnice so se čebelarji pritoževali, da Društvena čebelarna od njih ne pokupi dovolj medu. Resnica pa je, da je kupila ravno od ondotnih čebelarjev ves dober med, kolikor ga je kdo ponudil. Zavrnila ni niti enega čebelarja, ki je ponudil tako blago po primerni ceni. D. Č. je lani kupila približno 15.000 kg medu, od tega velik del od belokranjskih čebelarjev.

Stric Matic je razmišljal o tem in prišel do zaključka, da smo pri D. Č. vsi enaki. Ker nas je 3000 članov, bi D. Č. smela kupiti od posameznega člana le 5 kg medu, kajti po vseh pravilih višje matematike je $3000 \times 5 = 15.000$. Ker je pa lani večina čebelarjev ostala pri praznih medenih posodah, smo »velikodušno« (in kislega obraza!) prepustili svoje deleže po 5 kg srečnim belokranjskim čebelarjem.

Prav bi bilo, da bi na občnih zbiorih čebelarje poučili, kako je z medeno kupčijo pri D. Č. Prepričani smo, da bi pametne besede in izčrpna poročila vendar nekaj zalegla in potolažila tiste, ki tako radi govore o krivicah in protekcijah. Pa ne rečem, da govore iz zlobnosti, marveč zgolj zaradi nepoučenosti.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljati na »Slovensko Čebelarsko društvo« v Ljubljani. Ček, račun št. 11.0 6. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarske potrebščine je pošiljati na »Društveno Čebelarno« v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Telefon 35-45. Ček, račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani, Poljanska c. 13/I. Telefon 38-38

Društvena Čebelarna v Ljubljani

Tyrševa cesta šte. 21

kupuje

med in vosek brezhibne kakovosti. Poslati ji je vzorec z navedbo cene

prodaja

vse čebelarske potrebščine prvovrstne kakovosti

**Zahtevajte
cenik!**

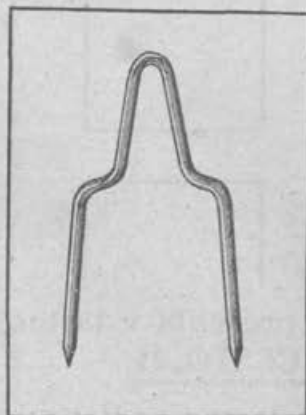
*Čebelarji, naročajte čebelarske potrebščine
le pri Društveni Čebelarni.*

Čebelarji, ali imate že novo čebel. knjigo,

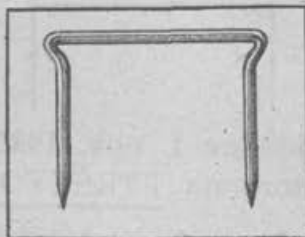
ki jo je spisal g. D. Jug? Ako ne, jo hitro naročite, da boste po njenih navodilih uravnavali svoje čebelarstvo v plodonosno podjetje. Trdo vezana 50 Din, mehko 45 Din. Za poštnino je pridejati še 5 Din.

Ali ste že zavarovali svoje čebele?

Zavarujte jih pri društvenem nezgodnem zavarovanju. Berite Slov. Čebelarja iz leta 1935 št. 7 in notico v društvenih vesteh v št. 6 letošnjega letnika.

Št. 26 a

Št. 42

Uvedli smo v prodajo:

Št. 26 a. »Triglav« kvačice za A.-Ž. panj iz pobakrene je-
klene žice. (Izum g. šol. upr. Lada Martelanca v Črnomlju.)

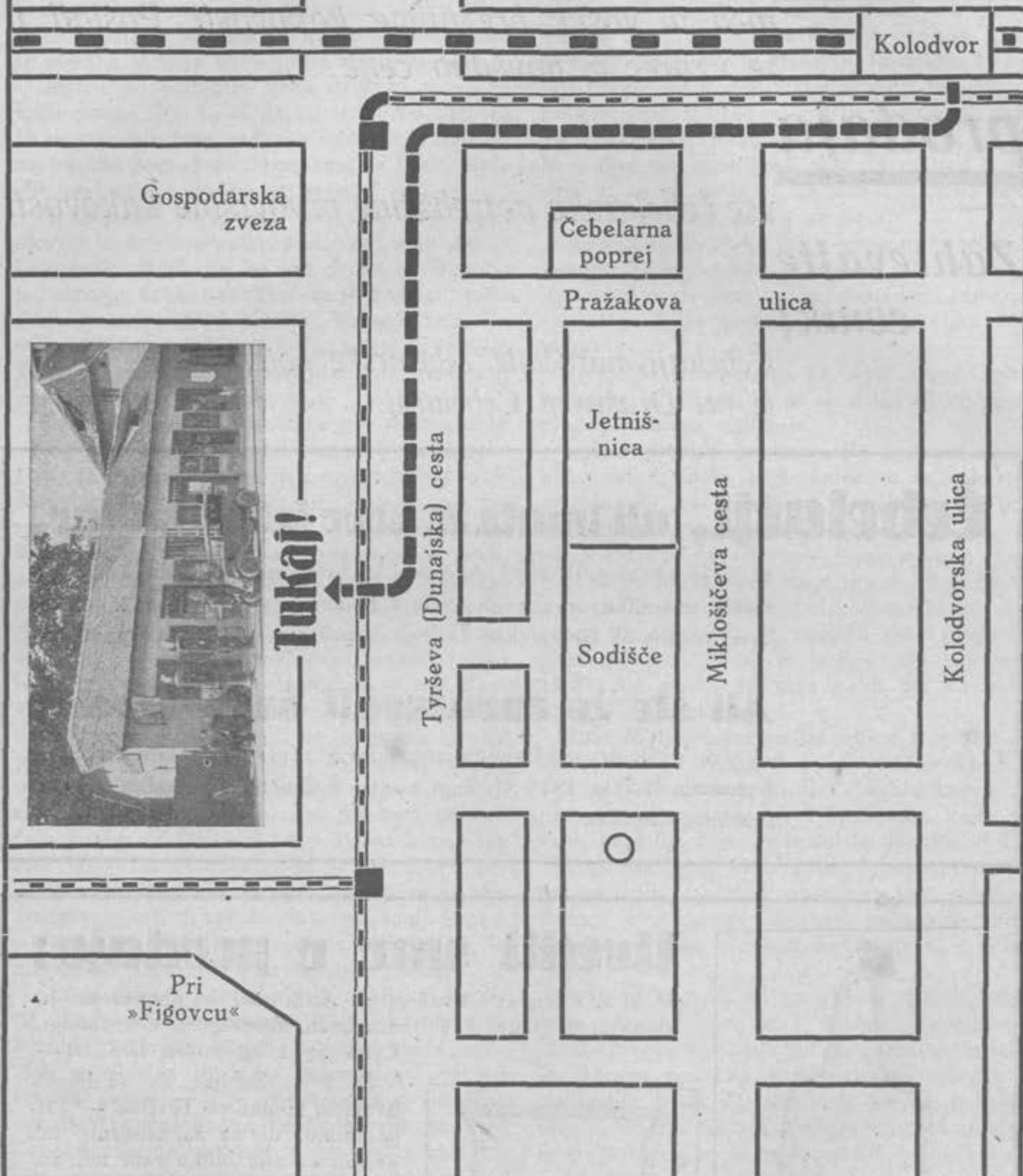
Cena za 1 kg znaša Din 18.—.

Št. 17 a. Zabijač za »Triglav«
kvačice, komad po 10 Din. — Pri-
pomnimo, da se za zabijanje teh
kvačic za silo lahko rabi tudi za-
bijač za navadne kvačice.

Št. 28 a. Šablona za zabijanje »Tri-
glav« kvačic, po ceni 10 Din za kom.

Št. 42. Razstojišče, avstr. za Da-
dantove panje iz najboljšje je-
klene žice, po ceni 4.25 Din za 100 kom.

Kje boste odslej kupovali čebelarske potrebščine?

POZOR! Čebelarna se je dne 1. nov. 1935 preselila v lastne društvene prostore na TYRŠEVO CESTO 21.

ČEBELARJI, posetite Čebelarno in podpirajte lastno podjetje z mnogobrojnimi naročili!